

Pieczęć	Wypełnić po sprawdzeniu pracy! (imię i nazwisko ucznia)	Razem pkt.

WOJEWÓDZKI KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO

DLA GIMNAZJALISTÓW

WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO

ETAP SZKOLNY

Drogi Uczniu!

Witaj na szkolnym etapie Konkursu z Języka Polskiego. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 12 stron i zawiera 18 zadań, które mają różną formę i różny stopień trudności.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- W zadaniach **zamkniętych tylko jedna odpowiedź jest prawidłowa**. Zaznacz znakiem X literę obok wybranej odpowiedzi. W razie pomyłki złą odpowiedź otocz kółkiem, a następnie zaznacz znakiem X prawidłową.
- Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Jeśli pomylisz się, przekreśl błędną odpowiedź i zapisz poprawne rozwiązanie obok. **Nie używaj korektora!**
- Pracuj spokojnie, ale jednocześnie kontroluj upływ czasu! Rozsądnie gospodaruj czasem przeznaczonym na pisanie testu. Jeżeli zadanie sprawia Ci kłopot, wróć do niego na koniec.
- Brudnopis nie podlega ocenie.

Pracuj samodzielnie.

Powodzenia!

**13 listopada
2018 r.**

godzina 10.00

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania:

50

„A to Polska właśnie”

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i wykonaj związane z nim zadania.
TEKST ŹRÓDŁOWY NR 1

Juliusz Słowacki, *Grób Agamemnona* (frag.)

(...)
Polsko! lecz ciebie błyskotkami łudzą!
Pawiem narodów byłeś i papugą;
A teraz jesteś służebnicą cudzą —
Choć wiem, że słowa te nie zadrzą długo
W sercu — gdzie nie trwa myśl nawet godziny:
Mówię — bom smutny — i sam pełen winy!
Przeklinij! — lecz ciebie przepędzi ma dusza,
Jak Eumenida[1] przez węzowe różgi.
Boś ty, jedyny syn Prometeusza[2] —
Sęp ci wyjada nie serce — lecz mózgi.
Choć Muzę moją w twojej krwi zaszargam,
Sięgnę do wnętrza twych trzew — i zatargam.
Szczęknij z boleści i przeklinaj syna!
Lecz wiedz — że ręka przekleństw, wyciągnięta
Nade mną — zwinie się w łęk[3] jak gadzina[4],
I z ramion ci się odkruszy zeschnięta!
I w proch ją czarne szatany rozchwycą;
Bo nie masz władzy przekląć — niewolnico!!! —
(...)

1839 r.

- [1] *Eumenida* a. *Erynia* (mit. gr.) — Erynie (zw. dla prześlągania srogich bóstw Eumenidami, tj. „Dobroczyrnnymi”) były wysłanniczkami Fatum, mścicielkami tropiącymi zbrodniarzy (tu: duch poety ma pełnić tę rolę, mianowicie sumienia dręczącego winowajcę); przedstawiane były z węzami we włosach (stąd: „węzowe różgi”) i skrzydłami; z imienia znane są trzy: Alekto (Niestrudzona), Tysyfone (Mścicielka) i Megera (Wroga). [przypis edytorski]
- [2] *Prometeusz* (mit. gr.) — tytan, który litując się nad rodem ludzkim wykrał z Olimpu ogień i dał ludziom, za co został na rozkaz Zeusa przykuty do skały na Kaukazie, gdzie wciąż od nowa orzeł (tu: sęp) wyjadał jego wątrobę (tu: serce), która odrastała w ciągu jednej nocy. [przypis edytorski]
- [3] *łęk* — tu: łuk. [przypis edytorski]
- [4] *gadzina* — tu: wąż. [przypis edytorski]

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/grob-agamemnona.html>

Do rozwiązania zadań od 1. do 4. wykorzystaj TEKST ŹRÓDŁOWY NR 1

Zadanie 1. (0–2)

Aby właściwie odczytać tekst J. Słowackiego, należy znać

- biografię autora.
- historię Polski.
- mitologię grecką.
- wszystko z punktów: a, b i c.

Uzasadnij swój punkt widzenia, wyjaśniając, co wskazany przez Ciebie kontekst pozwoliłby lepiej zrozumieć.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 2. (0-3)

Podaj, w ilu czasach gramatycznych występują czasowniki w tekście. Podaj nazwę każdego czasu i dopisz do niego odpowiedni czasownik z tekstu.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 3. (0-1)

Wyjaśnij, w jakim znaczeniu w ostatnim wersie został użyty wyraz „władza”.

.....
.....

Zadanie 4. (0-3)

Wyjaśnij, jak rozumiesz dwuwiersz: „*Pawiem narodów byłaś i papugą;/A teraz jesteś służebnicą cudzą.*”

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Do których czasów z historii Polski ten dwuwiersz się odnosi?

.....
.....

Co pozwoliło Ci osadzić treść cytatu w danym czasie historycznym?

.....
.....
.....
.....

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i wykonaj związane z nim zadania.
TEKST ŹRÓDŁOWY NR 2

Eliza Orzeszkowa, *Nad Niemnem* (frag.) - *Mogiła powstańców*

(...)

Jan w milczeniu pagórek ten Justynie ukazał, ona też milcząc skinęła głową; wiedziała, że to zbiorowa mogiła.

— Ilu? — z cicha zapytała.

— Czterdziestu — odpowiedział, głowę znowu odkrył i kroku przyspieszył.

Suche, czarne szyszki pod stopami ich zatrzeszczały, kiciasty ogon uciekającej wiewiórki zaszeleścił w jodłach, kos gwizdał donośnie, trochę dalej szczygły zanosiły się od śpiewu, jeszcze dalej gruchały gołębie i tętniały we wszystkich stronach rytmiczne stukania żółń i dzięciołów, skądś z wielkim szelestem skrzydeł i przeraźliwym ćwierkaniem wzniosła się chmura czyżów i trzynadli, krasnoskrzydła sójka mignęła błękitem i na gałęzi sosny usiadła; w powietrzu jak w kadzielnicy olbrzymiej głuszone zapachem pleśni kipiały wonie jądłowca, smoły i cząbru, kiedy Jan i Justyna stanęli u Mogiły, na której gdzieniegdzie bujały proste i wysokie łodygi kampanuli, mające, zda się, tuż, tuż, przy najlżejszym powiewie, w delikatne liliowe dzwonki uderzyć. Jan z głową odkrytą u stóp Mogiły stojąc zwolna wymówił: Zupełnie jak w pieśni:

Chyba czarny kruk zakracze,

Czarna chmura dżdżem zapłacze...

(...) Płynęły dni za dniami, lata za latami; kędyś, daleko, w wesołe pary łączyli się tancerze i zakochani; pracownicy z płonami w dłoniach wracali do ognisk domowych, wojownicy, z chwałą na czołach nieśli zwycięskie sztandary; po cmentarzach płonęły pochodnie żałobnych parad i kwitły róże kochającymi dłońmi zasadzone. Tu, nad tym grobem, wiecznie było cicho i samotnie. Świat o nim nie wie nic i tylko niebieskie sklepienie zapala nad nim w pogodne noce gromnice gwiazd i lampę księżycy, a w dżdżyste i burzliwe rozciąga mokre całuny chmur i huczy potężnym, żalonym hymnem wichrów.

1887 r.

<https://nad-niemnem.klp.pl/a-6640.html>

- 40 męczenników za wiarę - byli kapadockimi chrześcijanami w czasach rządów św. Konstantyna (święty prawosławny) i Licyniusza. W 313 obaj cesarze wydali Edykt mediolański, który wprowadzał wolność wyznania w Cesarstwie Rzymskim. Jednak współcesarz Licyniusz, władca wschodniej części imperium, kilka lat później przestał respektować dekret. W swojej części cesarstwa rozpoczął prześladowania, przygotowując się w ten sposób do walki z Konstantynem. Obawiając się przejścia oddziałów chrześcijańskich na stronę wroga chciał zmusić *Błyskawicę*[*XII legion rzymski*] do złożenia ofiary pogańskim bogom i tym samym wyrzeczenia się wiary w Chrystusa. Żołnierze odmówili modląc się i wychwalając Pana. Ukamienowanie więźniów nie powiodło się, więc bez odzienia wystawiono ich na mróz, a później zamrożone ciała spalono w okolicach Sebasty. (...) Kościół ewangelicki i katolicki w Polsce wspominają męczenników 10 marca.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Czterdziestu_męczenników_z_Sebasty

Do rozwiązania zadań od 5. do 9. wykorzystaj TEKST ŹRÓDŁOWY NR 2

Zadanie 5. (0–1)

Odwołując się do tekstu, wyjaśnij symbolikę liczby czterdzieści.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 6. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń, wstawiając znak „X” przy każdym z nich w jednej z dwóch ostatnich kolumn.

Stwierdzenie	Prawda	Falsz
Liczba czterdzieści uświęca poległych powstańców.		
Liczba czterdzieści podkreśla męczeństwo śmierci powstańców.		
Liczba czterdzieści czyni poległych powstańców wyznawcami ojczyzny.		

Zadanie 7. (0–2)

Podaj przykład kontrastu zastosowanego w tekście przez autorkę. Jaka jest jego funkcja w tym fragmencie tekstu?

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 8. (0–2)

Podaj nazwę formy wypowiedzi dominującej w tekście. Uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do tekstu.

nazwa formy wypowiedzi

Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 9. (0–1)

Wyjaśnij dlaczego wyraz „mogła” napisany został w tekście wielką literą.

.....
.....
.....
.....

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i wykonaj związane z nim zadania.

TEKST ŹRÓDŁOWY NR 3

Stanisław Wyspiański, *Wesele* (frag.)

(...)

POETA

Po całym świecie
możesz szukać Polski, panno młoda,
i nigdzie jej nie najdziecie.

PANNA MŁODA

To może i szukać szkoda.

POETA

A jest jedna mała klatka -
o, niech tak Jagusia przymknie
rękę pod pierś.

PANNA MŁODA

To zakładka
gorseta, zeszyta troche przyciaśnie.

POETA

- - - A tam puka?

PANNA MŁODA

I cóż za tako nauka?

Serce - ! - ?

POETA

A to Polska właśnie.

(...)

1901 r.

<https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/wesele.pdf>

Do rozwiązania zadań od 10. do 12. wykorzystaj TEKST ŹRÓDŁOWY NR 3

Zadanie 10. (0- 2)

W tekście dwukrotnie powtarza się wyraz „Polska”, ale za każdym razem w innym znaczeniu. Podaj te znaczenia:

Polska

.....

Polska

.....

Zadanie 11. (0- 1)

Odnosząc się do wiedzy o historii Polski, wyjaśnij sens pierwszej wypowiedzi POETY.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 12. (0- 2)

Która z dwóch postaci, PANNA MŁODA czy POETA, wyraża w rozmowie więcej emocji? Wyjaśnij, po czym to można w tekście poznać.

.....
.....
.....

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i wykonaj związane z nim zadania.
TEKST ŹRÓDŁOWY NR 4

Leopold Staff, *Pierwsza przechadzka*

Żonie

Będziemy znowu mieszkać w swoim domu,
Będziemy stąpać po swych własnych schodach.
Nikt o tym jeszcze nie mówi nikomu,
Lecz wiatr już o tym szepcze po ogrodach.

Nie patrz na smutnych tych ruin zwałiska.
Nie płacz. Co prawda, łzy to rzecz niewieścia.
Widzisz: żyjemy, choć śmierć była bliska.
Wyjdźmy z tych pustych ulic na przedmieścia.

Mińmy bezludne tramwajów przystanki...
Nędzna kobieta u bramy wylomu
Sprzedaje chude, blade obwarzanki...
Będziemy znowu mieszkać w swoim domu.

Wystawy puste i zamknięte sklepy.
Życie się skryło chyba w antypodach.
Z pudłem grzebyków stoi biedak ślepy...
Będziemy stąpać po swych własnych schodach.

Ty drżysz, od chłodu. Więc otul się szalem.
Bez nóg, bez ramion, w brunatnej opończy
Młodzi kalecy siedzą przed szpitalem.
Widzisz: już pole. Tu miasto się kończy.

Zwalone leżą dokoła parkany,
Dziecko się bawi gruzem na chodniku,

Kobieta pierze w podwórku łachmany
I kogut zapał krzykliwie w kurniku.

Kot się pod murem przeciąga leniwo,
Na rogu człowiek rozmawia z człowiekiem...
Znowu w sklepiku zjawi się pieczywo
I znów zabręczą rano bańki z mlekiem.

Przejdą dni ciężkie klęski i rozgromu
I zapomnimy o ranach i uszkodzeniach...
Będziemy znowu mieszkać w swoim domu,
Będziemy stąpać po swych własnych schodach.

Martwa pogoda, 1946r.
<https://wiersze.doktorzy.pl/przechadzka.htm>

Do rozwiązania zadań od 13. do 15. wykorzystaj TEKST ŹRÓDŁOWY NR 4

Zadanie 13. (0- 2)

Do jakiego wydarzenia z historii Polski nawiązuje ten wiersz? Po czym można je rozpoznać?

.....
.....
.....
.....

Zadanie 14. (0- 1)

Na podstawie tekstu uzupełnij tabelę:

Elementy wskazujące w tekście na minione już wydarzenie	Elementy wskazujące na powrót codzienności/normalności

Zadanie 15. (0- 2)

Napisz, jakich informacji o osobie mówiącej, a jakich o adresacie wypowiedzi dostarcza wyłącznie wers rozpoczynający zwrotkę piątą.

osoba mówiąca:

.....
.....

adresat wypowiedzi:

.....
.....

Do rozwiązania zadania 16. wykorzystaj TEKST ŹRÓDŁOWY NR 1 i 4.

Zadanie 16. (0- 2)

Podaj trzy elementy, łączące teksty I i IV. Wyjaśnij na czym polega każde wymienione przez Ciebie podobieństwo.

Podobieństwo I:

.....
.....

Podobieństwo II :

.....
.....

Podobieństwo III:

.....
.....

Do rozwiązania zadania 17. wykorzystaj wszystkie TEKSTY ŹRÓDŁOWE.

Zadanie 17. (0- 2)

Wypełnij tabelę:

Tekst	Rodzaj literacki	Cechy w tekście, wskazujące na dany rodzaj literacki
I		
II		
III		
IV		

Zadanie 18. (0- 20)

Napisz list do Europejczyków, w którym wyjaśnisz im, dlaczego godne świętowanie 11 listopada 2018 r. jest szczególnie ważne dla Polaków. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 150 słów.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

